

De fleste af os kjende vist Medlemmet af Folkekirken, som have faaet kirkelig Bielse, uagtet det var en vittelig Sag om dem, at de levede et Liv eller havde en Overbevisning, der paa ingen Maade kunde stemme med de Ord, der udtales ved denne Leilighed; og det vil være bekjendt, at der ofte begaaes store Misbrug med disse Ord. Jeg skal blot nævne et Exempel, som Biskop Kierkegaard fremdrog i Kirkekommissionen. Han fortalte der, hvorledes en Vordeleværende, som ønskede sig en kraftig Karol til at holde Orden i sit Hus og derfor vilde giftes med ham, henvendte sig til en Præst og forlangte, at han skulde vie dem og selvsølgelig vie dem kirkelig, da de vare Medlemmer af Folkekirken. Og Biskop Kierkegaard søgte til, at disse Folk havde havt Ret til at løse Kongebrev og tvinge Præsten til at komme i hendes Hus og indvie dette Høgtstab som et ret Høgtstab for Gud og Mennesker. Dette er Noget, der kan hælde hveranden Dag, og det forekommer mig, at det maa lægge et stærkt Tryk paa Præstens Samvittighed, lige saa stærkt som det, der kan lægges paa ham ved Bielse af Fraskille. Og for Alle, der ønske, at den kirkelige Bielse ikke skal staa i et komisk Lys, og at der ikke skal ske offentlig Forargelse ved en saadan Leilighed maa det være en Spore til at komme bort fra den nuværende Tilstand. Der er paa et enkelt Punkt gjort Forsøg paa at komme bort derafra ved at lempe lidt paa den bestaaende Tilstand, nemlig med Hensyn til Fraskiltes Bielse, hvor der har været mange Vanskeligheder. Jeg skal dog ikke komme nærmere ind derpaa, da jeg ifjor tillod mig at udtale mig vidtløftig derom. Men Regjeringen har, saavidt mig bekjendt, aldrig villet tvinge en Præst til mod sin Samvittighed at foretage en saadan Bielse. Den har prøvet andre Uveje og har blandt Andet ved to ministerielle Skrivelser, den ene af 19de September 1857 og den anden af 18de Oktober 1858 — tror jeg det var — givet Tilladelse til, at Præsten kunde komme til at benytte andre Ord og andre Former ved denne Leilighed. Den har givet Tilladelse til, at Præsten, efter at have indhentet Biskoppens Erklæring, kunde faae Lov til at benytte Biskop Mynters Ritual og saaledes istedetfor at erklære de Paagældende for rette Høgtfolk i den hellige Dreengheds Navn gjøre det „efter den borgerlige Dørrigheds Anordning“; og da man fra flere Præsters Side ikke var fornøjet hermed, gik en følgende ministeriel Skrivelse ind paa, at der maatte ske yderligere Lempelser, saa Forholdet nu er saaledes, at man omtrent kan faae Lov til at benytte, hvilke Ord man vil ved denne Leilighed, og kan faae Lov til at udelade alt det, der kan være stridende mod Præstens eller andre kirkelige Folks Følelse. Men hvad er saa Følgen? Følgen er den, at man for disse Fraskille har et ligefremt borgerligt Høgtstab, som man blot endnu

har villet give et kirkeligt Skin ved at lade det foregaa i Kirken og lade det blive affluttet af Præsten. Jeg for mit Vedkommende kan ikke se Andet, end at det er en ren Komædie, thi det, hvorpaa det kommer an ved en saadan Leilighed, er netop Ordene, men, naar Ordene ere forandrede, og man blot har bevaret de udvortes Former, forekommer det mig høist uheldigt. Man har i Virkeligheden søgt, at der ingen anden Udvei var end at gaa til borgerlig Bielse i dette Forhold; men man har blot ikke villet gjøre Skridtet fuldt ud og har derfor beholdt et Skin ved at lade det foregaa paa den Maade, jeg har omtalt. Men selv om man var kommen til det Rette paa dette Punkt, selv om man havde indført borgerlig Bielse fuldt ud for Fraskille, vilde der, som jeg for lidt siden antydede, være mangfoldige andre Punkter, hvor Forargelsen vilde være fuldkommen ligesaa stor, og hvor der altsaa slet ikke vilde være hjulpet ved dette. Derfor har man ogsaa i Kirkekommissionen og andre Stæder, hvor denne Sag har været behandlet, efterhaanden søgt sig mere og mere drevet over til Indførelsen af almindelig borgerlig Bielse som Regel for Alle, og derpaa gaar det Forslag ud, som jeg har tilladt mig at stille. Man siger rigtignok lidt, at det at indføre borgerligt Høgtstab som en almindelig Foranstaltning, der skulde være fælles for Alle, vilde være en utaalelig Tvang, men jeg tilstaar, den Tale kan jeg ikke fatte. Thi Staten har altid, som Ordningen i et civiliseret Samfund medfører, krævet og maattet kræve, at Høgtstabet skulde indgaaes paa en saadan Maade for en Embedsmand, som Staten har bemyndiget dertil, at Staten kunde vide, at Vedkommende var bleven Høgtfolk, og saaledes, at de havde en Handling at holde sig til, hvoraf der kunde flyde de Retsvirkninger, som nu engang følge med Høgtstabet, og forsaavidt kan man godt sige, at vi den Dag idag have et tvungent borgerligt Høgtstab for Alle. Thi det maa man lægge Mærke til, at ved den kirkelige Bielse, som vi have den nu, feregaaer der to Ting baade en borgerlig og en kirkelig Handling, Præsten optræder, naar han vier et Par Folk, i en dobbelt Egenskab, paa den ene Side optræder han som Statens Embedsmand og aflutter som saadan Høgtstabet, saa at det faar Retsgyldighed, og paa den anden Side optræder han ogsaa som Kirkens Embedsmand og giver Høgtstabet Kirkens Betsignelse. At det Første er tvungent for Alle, er der ikke Noget som helst at indvende imod, det er en Nødvendighed; men Ulykken er, at naar disse to Ting skulle foretages paa den Maade som nu, at det skal være den samme Person, der gjør det, og at Handlingen skal se ud som een, bliver ogsaa den kirkelige Betsignelse en tvungen Sag baade for dem, der skulle modtage den, og for Præsten, der skal vie dem. Dette er i og for sig aldeles urimeligt, fordi intetsomhelst Kirkeligt — det skulde man idetmindste antage — var den